

Design som praksis

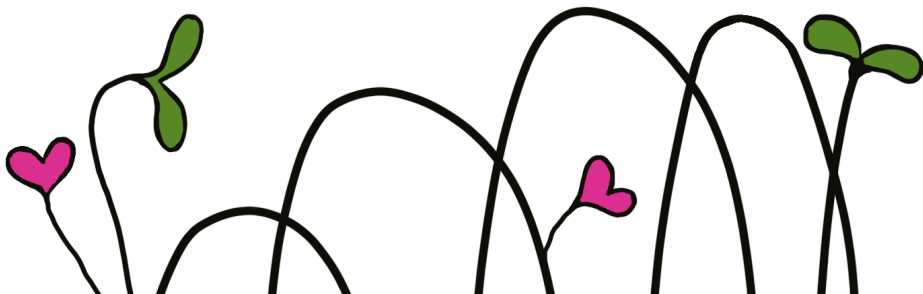
FREMTIDENS BIBLIOTEK udvikler og eksperimenterer sammen med mennesker og lokalområdet.

PROCESSEN HAR NOGLE FASER, men I kan sammensætte dem, som det passer bedst.

EN GOD RÆKKEFØLGE kan være at starte med at samle viden og inspiration, brainstorme

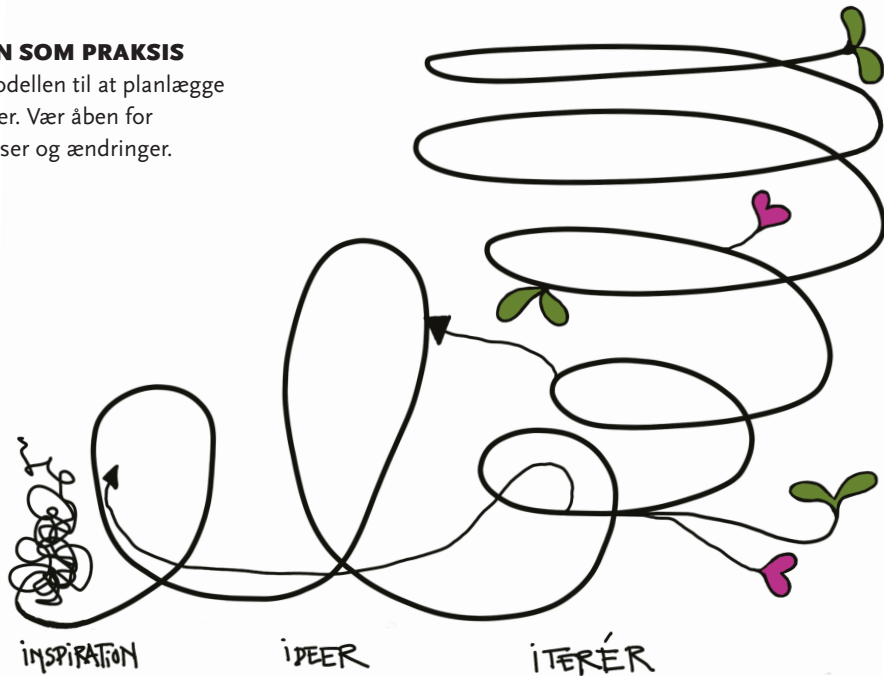
og udvælge ideer og så prototype ideerne i virkeligheden og blive ved med at udvikle videre.

HUSK AT INVOLVERE FOLK i hele processen og giv indflydelse og magt til borgerne, så de kan medskabe fremtidens bibliotek.

DESIGN SOM PRAKSIS

Brug modellen til at planlægge processer. Vær åben for opdagelser og ændringer.

Ressourcehjulet

TEGN MODELLEN:

Brug post-its og sæt på efterhånden.

Code spørgsmål:

HOLDET Hvem er vi på holdet? Hvad er vores styrker? Hvad giver os energi? Hvilke ressourcer giver det os?

HUSET Hvad er særligt for vores bibliotek? Hvilke kvaliteter har det? Hvilke muligheder giver det? Hvad er vores rammer? Hvad kan vi gentænke? Hvilke ressourcer giver det os?

HJERTET Hvad er vi optaget af? Hvad er folk optaget af lokalt? Hvem skal vi være særligt opmærksomme på? Hvilke ressourcer kan vi mobilisere og inkludere?

HELHED Hvad er vigtigt i vores lokalområde?

Hvad er vigtigt i verden?

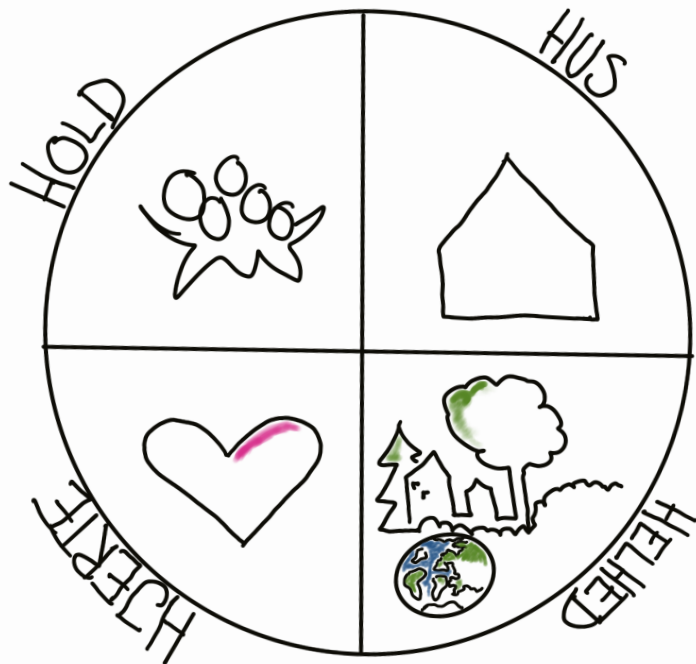
Hvordan kan biblioteket gøre verden bedre?

Hvordan kan vi respektere naturen og planetens ressourcer?

GENBESØG JÆVNLIGT OG JUSTÉR.

RESSOURCEHJULET

Brug modellen i begyndelsen af jeres proces for at skabe forankring.

Mapping

HVEM BOR HER?

Tegn modellen stort op og sæt biblioteket i centrum.

BRUG POST-ITS til at placere relationer og netværk i cirklerne omkring biblioteket – jo tættere samarbejde, jo tættere på midten. Uden for cirklen placeres dem, I endnu ikke samarbejder med, men gerne vil samarbejde med eller er nysgerrige på.

STIL HINANDEN SPØRGSMÅL SOM:

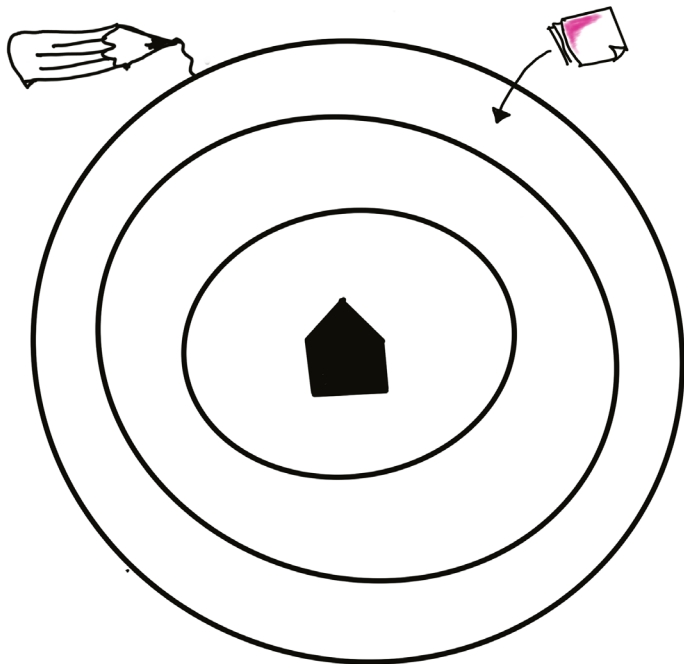
Hvem bor området? Brug fx data fra Danmarks Statistik eller zoom ind og ud på Google Maps.
Hvem samskaber vi med? Hvem mangler vi at samarbejde med? Hvem overser vi? Hvem har ikke mulighed for deltagelse?
Hvem vil vi gerne have tættere på?

Hæng jeres mapping op og genbesøg den jævnligt. Flyt rundt på post-its eller tilføj nye, når relationer ændrer sig.

TIP: I kan også mappe på et luftfoto og blive opmærksomme på, hvor folk bor og færdes – og hvor I kan være til stede med fx et mobilt bibliotek i naturen eller på torvet. I kan også hænge mappen op i biblioteket og inviter borgerne til at bidrage – enten fysisk eller via sociale medier.

MAPPING

Brug modellen til at udforske, hvilke relationer og ressourcer der er i jeres lokalområde.

Feltarbejde

Feltarbejde – lær folk at kende og find inspiration

ZOOM IND – FÅ VIDEN I DYBDEN

Besøg borgere eller grupper og lav uformelle interviews, eller lyt ind under aktiviteter på biblioteket.

Spørg ind til vaner, værdier, valg og behov. Spørg åbent. Spørg ikke hvad de vil have, men hvad der er vigtigt i deres liv, hverdag og lokalområde. Observer også adfærd i biblioteket: hvor folk færdes, hvad de gør, siger og læser.

ZOOM UD – FÅ VIDEN I BREDDEN

Stil spørgsmål i rummet – fx på skilte, tavler eller digitalt – og giv nemme svarmuligheder. Spørgsmål skaber forventninger. Sæt en ramme

for mulighedsrummet. Gå på opdagelse i byen, fysisk eller digitalt, og læg mærke til menneskers adfærd, færden og præferencer. Søg også inspiration helt andre steder.

DOKUMENTÉR ved at tage noter og billeder.

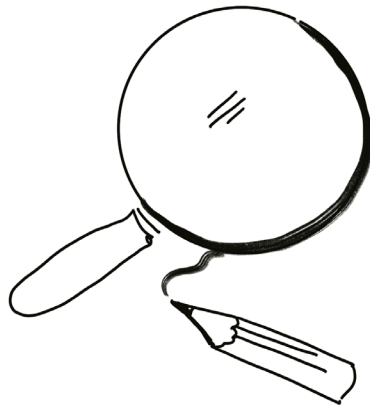
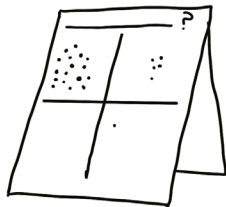
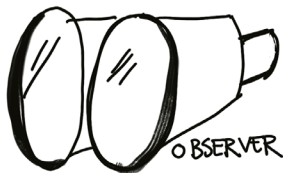
DOWNLOAD ved at genfortælle for hinanden.

FIND MØNSTRE, temaer, udfordringer og behov og skriv dem stort. Saml billeder, viden og indsigter på post-its, som I sætter på modellen.

BYG DET IND I HVERDAGEN, vær på feltarbejde på vagten og ved aktiviteter. Genbesøg løbende modellen og brug indsigter til at prioritere og vælge indsatser.

FELTARBEJDE

Lær folk at kende og find inspiration. Brug modellen til at planlægge, hvem i vil tale med og hvordan eller hvor, i vil observere.

Bibliotek er noget vi *gør*

TEGN MODELLEN. Brug post-its til at gennemtænke, hvordan I vil *gøre* bibliotek i bestemte processer, aktiviteter eller i det hele taget? Brug gerne modellen i sammenhæng med “hv?-hjulet”.

Gode spørgsmål kan være:

RUM: Hvor?: Biblioteket? Skolen? Skoven?
Hvordan kan I arbejde med stemning, udtryk og muligheder i rummet?

REDSKAB: Hvad?: Bog? Kompost? Æggebakker?
Svampe? Frø? Indsamlet garn?

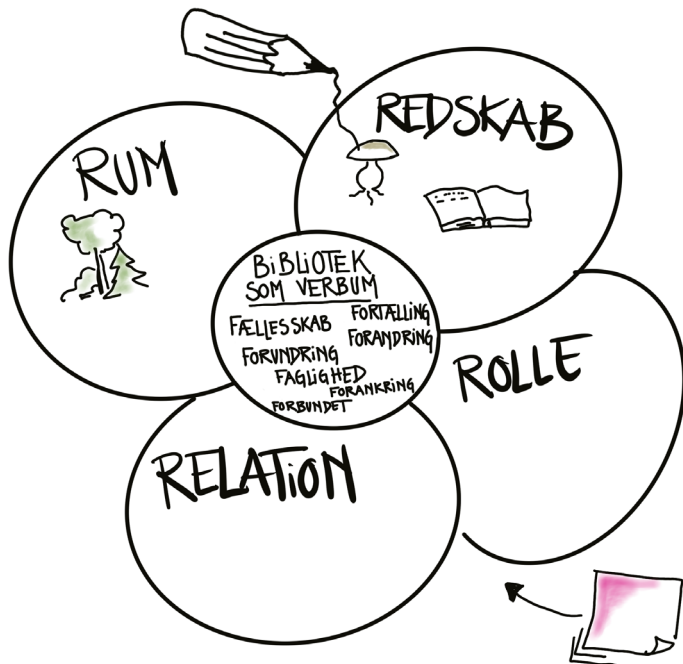
RELATION: Hvilken relation vil vi gerne skabe sammen med eller mellem borgerne?

ROLLE: Hvad er vores rolle som bibliotek?
Netværksskaber? Mødeleder? Hyggespreder?
Playmaker? Højtleser?

HUSK: Man kan ikke skrue på én uden at skrue på alle.

BIBLIOTEK ER NOGET VI GØR

Brug modellen til at tænke,
hvordan I vil gøre bibliotek i
fx aktiviteter og processer.

Hv-hjulet?

Genbesøg jeres inspiration og udvælg, hvad I vil teste – med hvem, hvordan og hvorfor?

Det kan være en aktivitet, et arrangement, et eksperiment eller en ny indretning?.

TEGN MODELLEN, BRUG POST-ITS OG UDFYLD CIRKLERNE.

Stil hinanden spørgsmål såsom:

Hvad har vi lært om ...?

Hvad er vores vigtigste indsigter?

Hvad vil vi gerne skabe – og med hvem?

Hvilke lokale ressourcer kan vi invitere ind?

Hvordan kan vi skabe det uden at belaste natur og klima?

Hvorfor er det vigtigt at skabe?

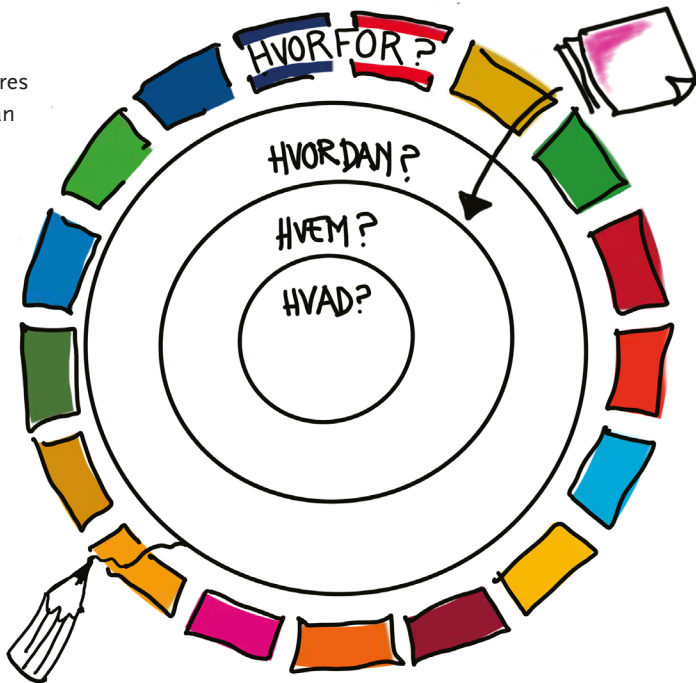
Hvorfor er det *bibliotek*?

Hvilke verdensmål bringer det i spil?

FORMULÉR JERES DESIGNSPØRGSMÅL OG GENBESØG DET LØBENDE.

HV-HJULET?

Brug modellen til at lave jeres
designspørgsmål: "Hvordan
kan vi... for... for at..."

Deltagelseshjulet

TEGN MODELLEN. Brug post-its og skriv på for hvem, med hvem og hvordan I vil skabe deltagelse i en aktivitet eller i et rum?

Et enkelt arrangement behøver ikke rumme alle muligheder for deltagelse. Modellen kan bruges til refleksion over, hvordan I kan skabe muligheder for forskellige måder at deltage på i bibliotekets aktiviteter. Det kan være, at I giver borgerne nøglen til biblioteket, giver mulighed for at deltage i en afstemning eller at stå for kaffebrygningsopgaven.

Arbejd aktivt med at give magt, kontrol og medbestemmelse til borgerne gennem konkrete deltagelsesmuligheder i planlægningen og udførelsen af forskellige aktiviteter.

TILSKUEREN er til stede, **DELTAGEREN** er involveret, **MEDSKABEREN** er med i udvikling og/eller afvikling og **SAMSKABEREN** har ansvar, initiativ og definitionsmagt. Alle deltagelsesmuligheder er lige vigtige. Der er ikke et hierarki mellem dem.

Stil spørgsmål som:

Hvilke(n) type(r) deltagelse passer til denne aktivitet?

Hvordan kan vi skabe mange muligheder for deltagelse?

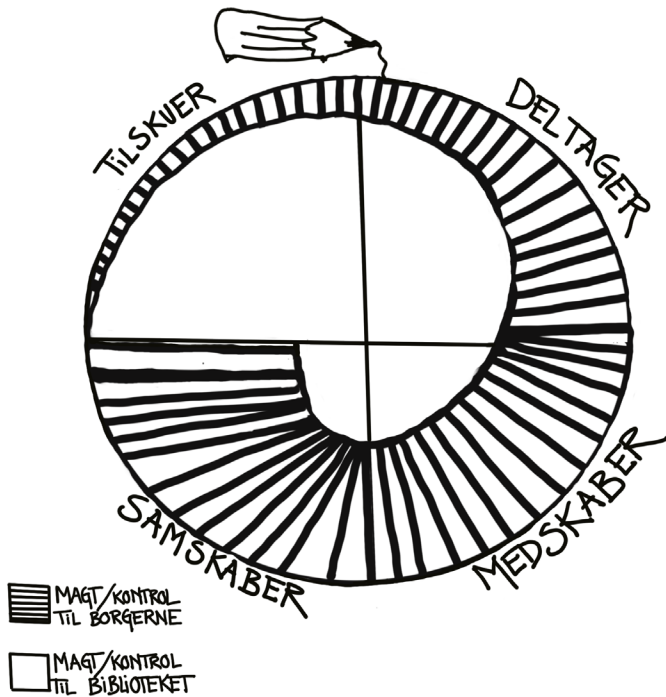
Hvilke opgaver kan være gode invitationer til deltagelse?

Hvilke konkrete greb kan vi bruge til at afgive magt?

Hvordan kan vi sikre repræsentation?

DELTAGELSESHJULET

Brug modellen til dialog om, hvordan I kan skabe forskellige muligheder for deltagelse og medskabelse.

Eksperimentcirklen

TEGN MODELLEN STORT OP og brug den til at gennemtænke og planlægge prototyper – både vilde eksperimenter og mindre hverdagseksperimenter. Tænk alle aktiviteter som muligheder for at teste og lære. Nogle eksperimenter lever længe og udvikler sig over tid, andre er lyn-tests.

SÆT POST-ITS PÅ – placér eksperimentet i midten og start planlægningen.

Stil spørgsmål som:

Hvad vil vi gerne lære – og hvordan tester vi det?

Hvor længe varer det?

Hvor og hvem involverer vi og hvornår?

Hvilke materialer skal vi bruge – kan vi genanvende eller indsamle?

Hvem gør hvad – og hvornår?

Hvordan og hvornår evaluerer vi?

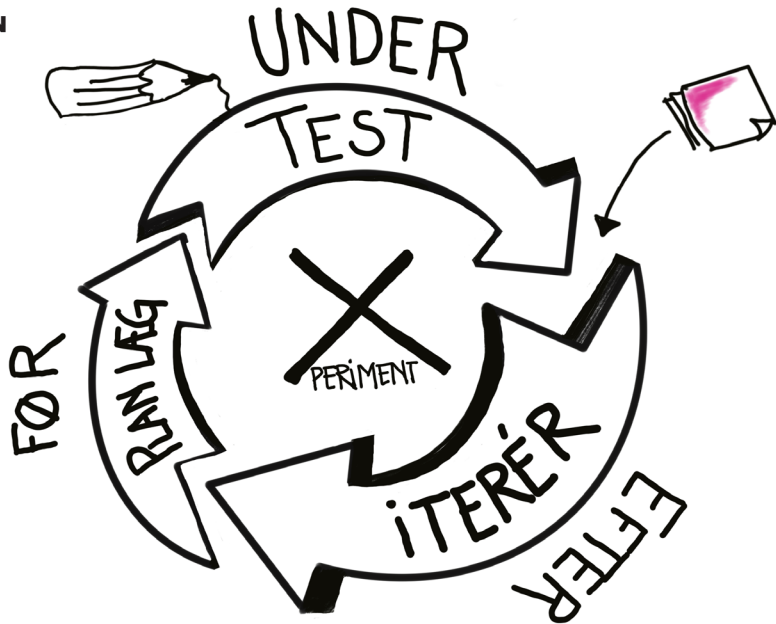
Hvordan og hvornår kommunikerer vi?

Brug spørgsmålene som afsæt til at lave en **DREJEBOG**. Se eksempel på drejebog på www.aakb.dk/info/projekter/fremtidens-bibliotek

TÆNK CIRKULÆRT – genbrug ressourcer og relationer, gentænk og genanvend.

EKSPERIMENTCIRKLEN

Brug modellen til at planlægge eksperimenter, prototyper og aktiviteter cirkulært.

Kommunikationsmapping

TEGN KUN AKSERNE PÅ ET STORT PAPIR.

Tegn bobler, der viser hvordan og hvor I kommunikerer i dag – giv dem størrelse efter, hvad I gør mest. Brug en anden farve til at vise, hvordan I gerne vil kommunikere fremover.

BRUG POST-ITS og skriv:

Hvem er ansvarlig?

Hvem fortæller I med?

Hvilken *stemme* vil I gerne fortælle med?

Hvad vil I gerne med fortællingen?

Gode spørgsmål at stille:

Hvor fortæller vi historien om biblioteket?

Hvad fortæller vi om biblioteket – og til hvem?

Hvem vil vi nå og involvere?

Hvem fortæller – og kan vi lade borgere fortælle?

Hvordan kan historier, indsamlinger, afstemninger og tilmeldinger være invitationer til deltagelse?

Hvilken stemme har vi nu og hvilken tone vil vi gerne have?

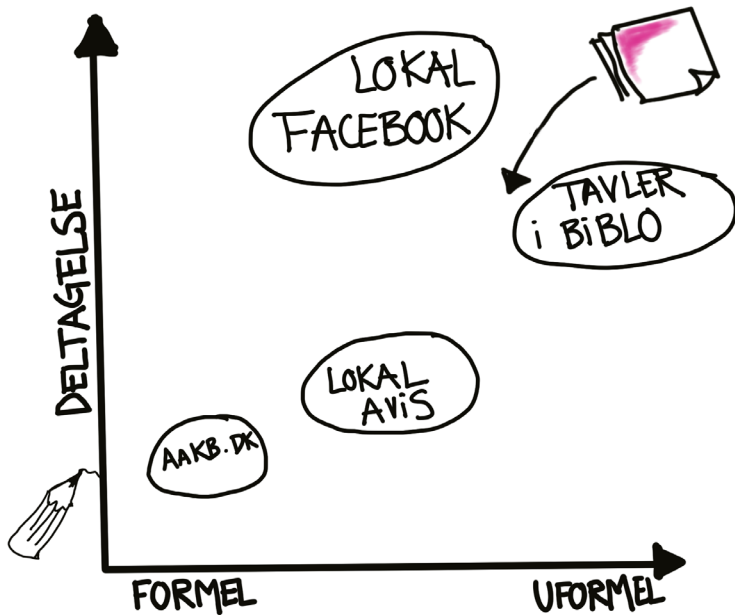
Hvordan kan vi give andre en stemme?

GENBESØG MODELLEN LØBENDE og

tænk det sammen med mapping, drejebøger og deltagelseshjul.

KOMMUNIKATIONS- MAPPING

Brug akserne til at tale om
hvor, hvordan og hvorfor I vil
kommunikere og involvere.

Årshjulet

BRUG ÅRSHJULET fra Aarhus Bibliotekerne – eller lav jeres eget.

Skriv direkte på Årshjulet og brug post-its til at planlægge og skabe overblik over aktiviteter. Inviter gerne borgere, kolleger eller ledelse med.

Planlæg med naturen og årstiderne som ramme – og tænk i forbindelser mellem kultur og lokale fællesskaber. Brug hjulet til at planlægge muligheder for at borgerne kan dele ressourcer med hinanden fx fastelavnstøj, kalendergaver, æbler osv.

Stil jer selv spørgsmål som:

Hvordan kan vi koble aktiviteter og lokale fællesskaber til natur og årstider?

Hvem kan vi samskabe med?

Hvordan relaterer vores aktiviteter sig til kulturbegivenheder?

Hvordan kan vi skabe mulighed for, at vi kan dele materialer og koncepter mellem biblioteker?

Hvordan kan vi skabe muligheder for, at borgere kan dele ressourcer, fællesskaber og materialer?

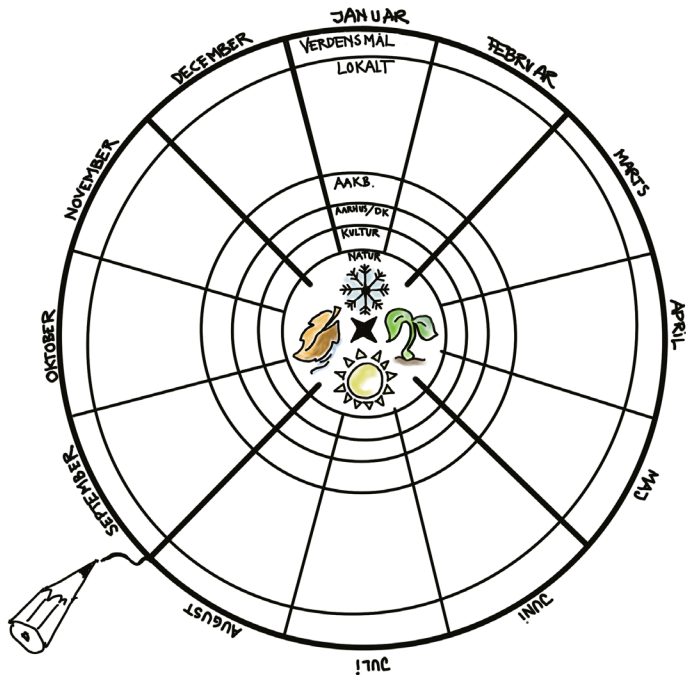
HUSK at indtænke lokale muligheder – fx fonde og puljer (fx frøpulje og kits i Aarhus).

GENBESØG og opdatér løbende.

ÅRSHJULET

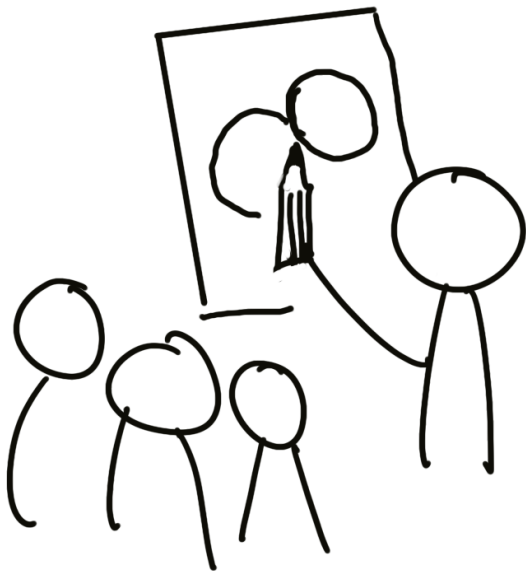
Brug det til at forbinde årstider, natur, kultur og det lokale.

Invitér samskabere til at udfylde. Brug det til at genanvende og dele ressourcer

Tips fra Tranbjerg

- Vær professionelt personlige
- Vær perfekt uperfekte
- Gør *bibliotek* ude
- Tænk naturen ind
- Brug bæredygtighed som benspænd
- Arbejd visuelt – tegn løs og tænk højt
- Vær platform for fællesskaber
- Lav deleri
- Brug genbrugsmaterialer til alt
- Leg med – vær playmakere
- Skab relationer og netværk
- Tænk vagt og aktiviteter som feltarbejde
- Forlad skranken
- HUSK stemning, musik og kaffe
- Fejl og *mislykkede* arrangementer er også læring.

Fremtidens Bibliotek er bæredygtigt. Fremtidens bibliotek er både et sted, og noget vi gør med by og borgere. Biblioteket har et lokalt afsæt og samskaber i tæt relation med mennesker og miljø.